

Crítica

ALEGRET, Joan-Lluís; GARRIDO, Alfons. *Història de la Confraria de Pescadors de Palamós*. Palamós: Confraria de Pescadors de Palamós, 2004. 295 p.

ALVARADO I COSTA, Joaquim. *Suro, carracs i taps: Llagostera, 1753-1934*. Llagostera: Ajuntament, 2004. 219 p.

Amb les seves mans i els seus ulls. Teixits maies: miralls d'una cosmovisió. Barcelona: Caixa de Girona, 2004. 231 p.

Aproximació a les condicions de treball i de vida de la població immigrada no comunitària a la demarcació de Girona. Girona: Associació per l'Orientació Laboral i Empresarial de les Comarques Gironines, 2004. 117 p.

BARRAL I ALTET, Xavier. *Les indigestions de Dalí*. Barcelona: Edicions de 1984, 2004. 192 p.

BASTARDES I BOADA, Albert [ed.]. *Diversitats. Llengües, espècies i ecologies*. Barcelona: Empúries, 2004. 206 p.

CALZADA, Arcadi [et al.]. *L'esplendor de la ceràmica espanyola (col·lecció de la Fundació Francisco Godia)*. Girona: Caixa de Girona, 2004. 127 p.

CARBO, Joaquim. *Felip Marlot i les joies*. Barcelona: Barcanova, 2004. 188 p.

— *L'Ofèlia i jo*. Lleida: Pagès Editors, 2004. 202 p.

CASACUBERTA, Margarida [et al.]. *Art i ciutat*. Girona: Universitat de Girona/Ajuntament, 2004. 60 p.

COROMINAS, Xavier; CURBET, Quim. *De Girona a Sant Feliu per la via verda*. Girona: CCG, 2004. 68 p.

DESCLOT, Miquel. *Muntanyes regalades*. Barcelona: Proa, 2004. 160 p.

DIVERSOS AUTORS. *La museització dels nuclis urbans. Actes del 2n Seminari de Turisme Rural a Catalunya*. Girona: Universitat de Girona, 2004. 92 p.

DOMENE BERGA, Joaquim; CALZADA, Arcadi [et al.]. *Fem llum al magatzem dels llibres*. Girona: Caixa de Girona, 2004. 47 p.

FONT-MAYOLAS, Sílvia. *Deixar de fumar. Valorant pros i contres*. Girona: Universitat de Girona, 2004. 127 p.

Una biografia amb interrogants

BONNÍN, Catalina.

Aurora Bertrana.
L'aventura d'una vida.
Diputació de Girona, 2003.

El subtítol d'aquest llibre que presenta Catalina Bonnín, «L'aventura d'una vida», no podia ser més exacte a l'hora de resumir la biografia d'Aurora Bertrana (1892-1974), una dona singular a qui sempre va acompanyar la polèmica per l'actitud que tenia respecte a les convencions socials. Precisament aquest aspecte biogràfic de Bertrana és el que Bonnín destaca des del començament. El llibre, per tant, va descobrint els gestos de rebel·lia que van portar Bertrana a ser considerada la defensora dels drets de les dones a través de la seva activitat intel·lectual i de les decisions que afectaven la seva vida privada: la formació de la primera orquestra de jazz femenina, el 1924, el viatge que va fer sola al Marroc per elaborar un reportatge sobre les dones en aquell país, el 1936, i la separació del marit, l'any 1938, en són uns exemples. De fet, aquest caràcter bel·ligerant va ser fonamental en el procés de construcció de la seva imatge pública a partir del moment que va decidir escriure i intentar viure de la seva activitat literària. El contingut atrevit dels seus primers escrits —ròniques i llibres de viatges arran d'una

estada de quatre anys a la Polinèsia— va afavorir la seva imatge d'escriptora moderna, provocativa i compromesa. S'ha de considerar, doncs, la faceta d'escriptora de Bertrana com un fet indestruïble de la seva vida, un aspecte que Bonnín valora molt en la biografia. Bonnín, que ha estat la primera estudiosa a accedir a bona part del material inèdit de l'escriptora i a ordenar-lo, entén, molt encertadament, que la biografia seria incompleta si no s'incloués informació sobre el seu treball literari. Per aquesta raó dona dades de les obres i situa cronològicament l'escriptura tant dels llibres publicats com del material inèdit.

D'altra banda, les *Memòries* de l'escriptora han estat una font molt utilitzada en l'elaboració d'aquesta biografia. Publicades en dos volums el 1973 i el 1975 i no reeditades, són una prova clara d'un dels propòsits literaris de Bertrana des dels anys trenta: la construcció de la seva imatge d'escriptora. Aquest aspecte, el procés que va seguir per crear-se una figura literària, és el que més es troba a faltar en la biografia, segurament perquè l'autora no s'ha distanciat prou del discurs literari de les *Memòries*. La personalitat que s'amaga darrere el personatge d'Aurora Bertrana, doncs, queda poc definida. Tot i això, la darrera part de la biografia, la que tracta els anys de la postguerra, a partir del 1949 (l'any de la fi

de l'exili i del retorn a Catalunya), és la que s'acosta més a l'«autèntica» Bertrana, la menys literaturitzada. Bonnín recorre ara al testimoni de les persones que la van conèixer i utilitza més les dades que li proporciona la correspondència, i aconsegueix, amb el recull d'opinions ben diverses, donar una visió de la personalitat d'Aurora Bertrana molt més complexa i que acaba generant més interrogants.

Ester Vinyes-Miralpeix

Llançà, de les muralles a la il·lustració

PIUJÀ, Arnald.

Llançà al segle XVII.
Col·lecció Sant Silvestre, 6.
Brau Edicions, Figueres, 2003.
346 pàgines.

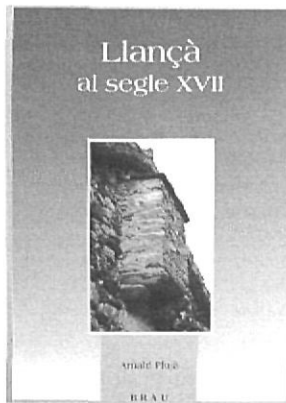
Sortosament, la història local va guanyant experts i seguidors. N'és mostra la cada vegada més elevada quantitat de títols sobre aquest camp del saber a les nostres comarques. Però no sempre és fàcil trobar l'equilibri adequat entre erudició i divulgació. Alguns historiadors, empesos per la mateixa dinàmica de les seves troballes, carreguen els seus textos de notes i citacions ben poc útils per al públic no especialitzat. D'altres autors, en canvi, entren en terrenys complexos amb un excés de confiança del qual és ressentit el resultat.

No és pas aquest el cas de *Llançà al segle XVII*, d'Arnald Plujà, historiador i mestre. Potser és degut a aquesta doble faceta que aquest llibre contingui tanta informació valuosa i alhora faci de tan bon llegir. Efectivament, som ben lluny dels tractats soporífers que analitzen al detall tots els paràmetres imaginables per treure'n arriscades conclusions després de 800 pàgines. En tan sols 346, Plujà en té prou per explicar-nos el territori i toponímia de Llançà al segle XVII, el govern local, els documents, economia, costums, la pesca, les guerres, immigracions, *personatges, masos...* tot acompanyat d'un ús mesurat i intel·ligent de les gràfiques, llistes i il·lustracions.

Llançà al segle XVII permet a l'historiador consultar —aplegades en un sol volum— abundoses dades que fins ara quedaven disperses en arxius i fons documentals diversos. Per altra banda, facilita l'accés del lector no format en història a informacions que requereixen coneixements especialitzats per a la seva consulta directa.

Aquest llibre aporta molts motius d'interès i d'entreteniment, perquè l'autor esmenta curiositats, cognoms i topònims que de ben segur formen part de la història directa de molts llançanens actuals.

Esperem que Arnald Plujà s'animi a continuar la seva feina de recerca i divulgació amb uns volums dedicats al Llançà dels segles

XVIII i XIX, que connectarien aquest primer text amb aquell punt històric del qual encara queden reminiscències en els records familiars.

Dani Vivern

Inventar l'arquitectura... i van set

Inventaris d'arquitectura. Col·lecció.

Col·legi d'Arquitectes de Catalunya Girona, 2001-2004

Podem pensar que un país esdevé culturalment normal quan hom no ha de dedicar tots els seus esforços a reivindicar les figures del passat i pot mirar, amb cert ànim crític, allò del present que s'anuncia com a candidat a esdevenir memorable.

El nostre país, malauradament, en molts aspectes, i també en el cultural, es troba més en la primera fase, la de l'activisme reivindicatiu, que en la segona, la de la reposada observació dels valors emergents del nostre temps.

Algunes vegades, però, ens podem permetre de fixarnos en el present amb la tranquil·litat de tenir raonablement lligada la memòria del nostre passat. És en aquesta segona «situació cultural» que podem ubicar la iniciativa que l'any 2001 va sorgir en la demarcació de Girona del Col·legi d'Arquitectes: recollir la trajectòria professional d'arquitectes en actiu amb un currículum prou extens i brillant per destacar, fet que permet albirar un reconeixement actual i també de les generacions futures.

Els candidats a aquest selecte club són pocs i escollits i van desfilar d'un en un per una col·lecció batejada com a *Inventaris d'Arquitectura*. La paraula *inventari* remet a allò que es vol comptar i tenir en compte, i així serveix per definir la col·lecció. D'aquesta manera, fixa sobre el paper la memòria dels nostres arquitectes més contemporanis i ens permet conèixer filiació i característiques d'obres tan emblemàtiques i quotidianes alhora com la nova Facultat de Lletres de la UdG, la rehabilitació de la Pia Almoïna com a seu del COAC, el passeig sobre la muralla de Girona, el Teatre Municipal de Roses, l'Auditori i Palau de Congressos de Girona, la rehabilitació del Tint de Banyoles, la remodelació de la plaça de Sant Domènec de Girona, la reforma de Can Joanetes com a ajuntament d'Olot, l'Escola d'Hoteleria i Turisme de Girona, l'actual

Garatge Seat al carrer Barcelona de Girona, la restauració de la Farinera Teixidor com a seu d'*El Pintor*, la rehabilitació de la Fontana d'Or, la nova parròquia de Santa Eugènia de Ter, el col·legi Maristes de Girona, el parc de les ribes del Ter, el CAP de Santa Clara de Girona, la restauració de Sant Nicolau...

El primer volum fou el dedicat al despatx Bosch - Tarrús (Jordi Bosch i Joan Tarrús). Varen seguir Jeroni Moner, Lluís M. Vidal Arderiu, Hereu-Español (Francesc Hereu i Joaquín Español), Arcadi Pla, Joan M. de Ribot i la darrera *monografia presentada*, dedicada a l'arquitecte Lluís Cantalops, de Barcelona. Aquest darrer llibre ha estat el primer de la nova etapa de la col·lecció, que va néixer com a iniciativa gironina i que ha estat acollida i adaptada al conjunt del Col·legi de Catalunya.

La primera cosa que destaca dels llibres és el seu disseny impecable, amb una coberta blanca i minimalista, molt en la línia de l'estètica més actual, on trobem el nom de l'arquitecte. Segueix una introducció / presentació i una breu biografia. Girant full trobem l'índex/inventari que dona nom a la col·lecció. En la llista es recull el seguit de realitzacions de cada professional o despatx, i tot seguit les pàgines dedicades a les obres que, a criteri de l'editor, mereixen ser destacades. Ara que la col·lecció